

Daň báňská

viz Prímé daně.

Daň bursovní.

V našem zákonodárství figuruje pode jménem d. z obchodu cennými papíry. Převzata byla do našeho systému z Rakousko-Uherska, kde byla normována zák. č. 195-1897 ř. z. pro oblast rakouskou a zák. čl. XI/1900 pro oblast uherskou. Zákony tyto platily vzhledem k zák. č. 11/1918 Sb. pro první dobu i u nás. Byly zrušeny a d. pro celé území státní normována s působností od 10. V. 1921 zák. č. 85/1921, doplněném prov. nař. č. 143/1921 Sb. a č. 220/1921 Sb.

D-i podléhají jednak veškeré obchody cennými papíry, uzavřené tuzemskými obchodními dohodci nebo jinými oprávněnými zprostředkovateli z povolání, peněžními ústavy, nebo podobnými obchodními firmami, obchodníky cennými papíry nebo členy či návštěvníky tuzemské burzy, ať mezi osobami těmito, ať za jejich zprostředkování či jiné účasti, ať na burse, ať mimo ni; jednak všechny obchody cennými papíry uzavřené osobami jinými, pokud se obchody ty dějí na burse a přesahují 20.000 Kč. Osoby na prvním místě jmenované (stručně „obchodníci“) jsou povinny vésti zvláštní rejstříky a do nich o všech svých obchodech činiti záznamy. Na základě těchto rejstříků pak odvádějí státu d., vždy jednou za uplynulý měsíc. Odvádějí ji každý z jedné poloviny ze všech obchodů, ve kterých oba smluvníci byli obchodníky. Z obchodů, při kterých jedna ze smluvních stran nebyla obchodníkem, neb na kterých se obchodník účastnil pouze jako zprostředkovatel, jest z celého onoho obchodu povinen odvésti obchodník d. sám. Druhý smluvník případně oba smluvníci-neobchodníci musí mu ovšem částku d-ě na sebe vypadající ještě před uzavřením obchodu nahraditi. Zásadně totiž nese každý smluvník d. z polovice.

Z obchodů na druhém místě uvedených, na kterých obchodník nevzal účast ani jako spolusmluvník ani jako zprostředkovatel, platí se d. buď hotově prostřednictvím Úspořádacího ústavu tuzemské burzy na základě zvláštních podacích listů, byl-li obchod ústavem tímto vyřízen, nebo nebyl-li, všeobecnými kolky na účtu, který musí prodávatel vydati kupujícímu. V tomto případě odvádí d. prodávatel celou, dá si však po-

dobně jako svrchu obchodník, částku d-ě na spolusmluvníka vypadající uhraditi. Jestliže jeden ze smluvníků nebydlí v tuzemsku, podléhá obchod d-i poloviční. V případě takovém odvádí d. vždy smluvník tuzemec.

Výše d-ě řídí se jednak druhem obchodovaného papíru, jednak výší zdanitelného základu obchodu. Dle druhu papíru podléhají sazbě nejvyšší (50 h z každého započatého 1000 Kč) papíry dividendové a premiové, sazbě nejnižší (10 h) obligace státu a zemských ústavů, pokud jsou vůbec výslovně d-i podrobeny. Pokud se týče zdanitelného základu obchodu, vypočítává se d. z celé kupní ceny obchodovaného papíru po odečtení běžných nebo neoddělených kuponů, premií, pokud jejich obnos je zvláště vyznačen, dohodného, kurtáže a pod. vedlejších platů. Pro ocedění platí den uzavření obchodu. Nedá-li se v ten den cena zjistiti, platí den splnění obchodu. Pro zjištění základu d-ě při obchodech, při kterých úplata není určena v penězích nebo jest určena v cizí měně, platí předpisy speciální.

Uzavrou-li titíž smluvníci v témže poměru a v témže dni mezi sebou více obchodů, obchody ty zdaňují se jako jediný, a to obligatorně, jde-li o papíry stejného druhu, fakultativně, přejí-li si to smluvníci, jde-li o papíry druhu různého. V tomto případě vypočítá se d. sečtením jednotlivých d-i s použitím různých sazeb vypadajících na ten který papír. Když by však při použití nejvyšší sazby na součet všech obchodů vypadla d. nižší nežli při použití sazeb nižších na obchody jednotlivé — a případ takový může se vyskytnouti, lze-li obchod, na nějž by vypadla sazba nižší, připočítati k obchodu o sazbě vyšší, aniž se tím překročí u tohoto hranice započatých 1000 Kč, z nichž by se táž d. tak jako tak již platiti musela —, použije se sazby nejvyšší na součet všech obchodů.

Obchody směnné, komisionářské a obchody, při nichž osoba zavázaná k dodání nebo přijetí cenných papírů poukáže osobu jinou, od ní právně se lišící, k dodání nebo přijetí, zdaňují se jako obchody dva. Za obchod komisionářský však se nepokládá a dvojité nezdaňuje obchod zprostředkovaný dohodcem nebo jiným zprostředkovatelem z povolání. Obchody podmíněné jsou zdanitelné jako nepodmíněné, prodloužené jako původní, obchody stravní bez ohledu na to, je-li stravovatel oprávněn přejatými kusy volně nakládati čili nic.

Za obchody cennými papíry však nepokládají se a d-i nepodléhají převody vkladních knížek, pouhé nahrazení interimních listů papíry, na něž listy ty byly vydány, dále převod mezi závody odštěpnými (filiálkami) atd. též osoby (ústavu), ať v tuzemsku či v cizině. Nepodléhají d-i dále pouhé mimobursovni příkazy bance nebo jinému depositáři, aby z depotu příkazcova vydal nebo do uschování přijal příkazcovy cenné papíry, pokud s příkazem takovým není spojen převod nebo jiný obchod těmito papíry. Nepodléhají jí dále obchody zálohové, uzavřené mimo bursu.

Výslovně dále zákonem jsou vyňaty z d-ě vzhledem na předmět obchodu: 1. tržba československých státních půjček, ač-li není výslovně d-i podrobena, 2. tržba devis a jinakých cizích platidel, 3. tržba směnek a kupeckých poukázek a 4. tržba jiných cenných papírů s určitým dnem splatnosti a obnosem (tažených papírů, kuponů s určitým výplatným obnosem, pokladničních poukázek atd.). Vzhledem na druh obchodu nepodléhají dále podle zákona d-i: 1. obchody o daňovém základu nižším nežli 20.000 Kč, uzavřené bez účasti obchodníků, 2. pouhá výměna kusů stejného druhu, stala-li se buď zcela bezúplatně nebo za poplatek 1% nominální hodnoty nepřevyšující, 3. vrácení cenných papírů z obchodu stravního, 4. vydání nových papírů vydavatelem prvním nabyvateli, výměna konvertovaných papírů za nové kusy, převod papírů syndikátem (konsorciem) na jeho členy za cenu nabyvací, předcházela-li smlouva syndikátní časově smlouvě o vydání papírů, zprostředkování upisování a odevzdání nových emisí papírů bankami upisovatelům, 5. odevzdání zástavních listů hypotečnímu ústavu dlužníku při poskytnutí zápůjčky a jich zpětné převzetí, 6. zprostředkovací předání papírů komisionářem v sídle bursy komisionáři mimo sídlo bursy za speciálních podmínek zákonných.

Vzhledem na osobu smluvníkovu osvobozeny jsou od d-ě dále podle zákona obchody státu a Národní banky československé jako banky cedulové. Stát a cedulová banka osvobozeny jsou však pouze pro svoji osobu. Jejich spolusmluvník částku d-ě na sebe vypadající tedy platiti musí. D-i nepodléhají konečně (případně na polovinu sazby jsou sníženy) zprostředkovatelské obchody kulisierů za speciálních podmínek zákonných.

Správné odvádění d-ě zajištěno jest jednak předpisy o ručení za d. a zvláštní

oznamovací povinností smluvníků, jednak kontrolou obchodů cennými papíry, jednak předpisy trestními. Osoby, které jsou povinny za svého spolusmluvníka nebo za smluvníky oba d. odváděti, ručí státu za správné její odvedení. Nejsou proto povinny obchody dříve zprostředkovati nebo uzavříti, dokud jim příslušná částka d-ě nebyla uhrazena. Na druhé straně opět mají oni smluvníci, kteří d. přímo neodvádějí, povinnost, z listin o obchodu sobě vydávaných se přesvědčiti, zdali d. byla správně odvedena, a jsou povinni učiniti oznámení, shledali-li by závadu. Nedbají-li tohoto předpisu, ručí státu za ušlou d. i za pokutu. Obchody cennými papíry kontroluje stát stálou kontrolou bursovní, úřední evidencí obchodníků a kontrolou jejich obchodních knih a rejstříků. O vedení a obsahu rejstříků a ohlašovací povinnosti obchodníků platí předpisy speciální. Na defraudace daňové určena jest pokuta rovnající se padesátinásobku ušlé d-ě, d. samu v to nečítaje. Obchodní dohodce a obchodníky mohou však stihnouti zejména při opětovaných případech porušení předpisů i tresty těžší. Pouhá početní chyba, třebas způsobila-li i únik d-ě, trestná není, byla-li opravena do 14 dnů. Trestu i za přímou defraudací se možno vyhnouti, dokud úřad o věci nezvěděl, nejdéle však do 8 dnů, dodatečným zaplacením čtyřnásobku ušlé d-ě.

Za vrácení přeplatků daňových možno žádati do 3 let od uplynutí roku, do kterého přeplacení spadá. Listiny ve smyslu předpisů o d-i vydávané, je-li z nich patrné, že d. byla správně zaplacená, jsou prosty dalších kolků.

Literatura.

Drachovský: „Přehled finančního hospodářství“, § 40; Roschink: „Gebührenrecht“, Lepař: „Daň z obchodu cennými papíry“ (Věstník min. fin. 1921, I., str. 172).

Ladislav Haškovec.

Daň z cukru.

1. Vývoj daně. — 2. Předmět a výměra daně. — 3. Povinnost platiti daň z cukru. — 4. Zajišťovací opatření při výrobě, uskladnění a odbavení. — 5. Splatnost daně. — 6. Vykližení cukru z podniků — 7. Daněprosté použití. — 8. Důchodkové trestn. normy. — 9. Statistika a) odbytu a použití cukru, b) daňového výnosu.

1. Vývoj d-ě. Skoro ve všech evropských státech byl cukr jako oblíbený, hojně konsumovaný, leč přece ne nezbytný předmět